

Taula d'entitats
del Tercer Sector Social
de Catalunya

**PROJECTE "FINAN'3 – ENFORTIMENT
DE LES CAPACITATS FINANCERES DEL
TERCER SECTOR SOCIAL CATALÀ"**

**INSTRUMENTS DE FINANÇAMENT PER AL
TERCER SECTOR SOCIAL. ESCENARI
ACTUAL I ALTERNATIVES DE FUTUR.**

**Autor: Josep Balletbò Sánchez
Data: 14 de febrer de 2013**

ÍNDEX

	<u>Pàgina</u>
- Introducció	3
- CAPÍTOL I – Instruments financers actuals específicament adreçats al Tercer Sector Social.	5
<i>1. Catalunya.</i>	5
1.1 FIARE	5
1.2 Triodos Bank	8
1.3 COOP-57	9
1.4 Oinarri	10
1.5 Avalis	11
1.6 SICOOP	12
1.7 MicroBank	12
1.8 Banc de Santander	13
1.9 Caixa d'Enginyers	13
1.10 Institut Català de Finances	14
<i>2. Entorn espanyol i europeu.</i>	16
2.1 EnClau	16
2.2 Novaterra – IUNA	16
2.3 GAP	18
2.4 FEBEA	19
2.5 FRANCE ACTIVE	22
2.6 Crèdit Cooperatif	24
2.7 Social Impact Bonds	28
- CAPÍTOL II- Possibles instruments addicionals per a l'enfortiment financer del Tercer Sector.	32
- <i>Consideracions preliminars.</i>	32
<i>1. Descripció dels instruments.</i>	34
1.1 Conveni amb la Banca Tradicional	34
1.2 Conveni amb la Banca Ètica.	34
1.3 Mercat de Diner Interentitats	35
1.4 Emissió de Deute	36
1.5 Mercat de Deute Social	37
- CAPÍTOL III – Conclusions	41

INTRODUCCIÓ

El present document és la plasmació material de la primera fase de treball relativa al projecte "**Finan'3**". El seu contingut presenta dues parts clarament diferents, que responen a una seqüència lògica, ja que sense el coneixement que aporta la primera part no és possible arribar a les conclusions i propostes de la segona.

A la primera part del document, s'efectua una exposició sobre l'escenari actual dels instruments i mecanismes de finançament dirigits de forma singular a l'economia social en sentit ampli. La metodologia aplicada ha estat la recerca i l'exploració a través d'Internet. Aquest capítol s'ha dividit en dos epígrafs:

- ***Alternatives de finançament específiques per a l'economia social a Catalunya.*** Aquest epígraf tracta sobre els productes i fórmules de finançament que ofereixen les entitats de Catalunya adreçades a l'Economia Social. Cal destacar que en aquets moments l'oferta específica es limita bàsicament als productes que ofereixen les entitats de banca ètica y social. Es tracta de productes amb fonaments financers tradicionals oferts per entitats de banca ètica y social. Si es pren com a referència l'àmbit de les cooperatives trobem un ampli catàleg de productes de finançament ofert per entitats afins al sector, per la banca ètica o pel sector públic financer (Coop57, Caixa d'Enginyers, SICOOP, FIARE, OINARRI, AVALIS). Nogensmenys, quant al Tercer Sector Social en sentit estricte, no existeix una oferta específica més enllà de la que representa la banca ètica per la seva pròpia idiosincràsia, ja que a la banca tradicional no s'observen referències específiques al finançament del Tercer Sector Social.
- ***Modalitats de finançament innovadores per a l'economia social a la resta d'Espanya i a Europa.*** Aquest segon epígraf exposa les alternatives de finançament detectades en la recerca, dirigides al Tercer Sector Social o a l'Economia Social, que s'han considerat innovadores o, si més no, adaptacions singulars de productes financers tradicionals. En aquest cas, l'àmbit geogràfic de la recerca ha estat Europa, bàsicament l'Europa Occidental, incloent també la resta d'Espanya. El criteri seguit ha estat cercar mecanismes innovadors o no tradicionals de finançament que es puguin adoptar i adaptar a la nostra realitat, o que puguin inspirar nous instruments de finançament. Convé senyalar que tots els vehicles de finançament exposats en aquest document estan orientats al finançament a llarg termini de projectes, i molts d'ells es nodreixen de l'estalvi solidari o ètic. Quant a la cobertura de finançament per a necessitats de capital circulant i de tresoreria,

no s'han detectat vies diferents a les que ofereix la banca tradicional: comptes de crèdit, descomptes comercials, bestretes de subvencions, factoring...

L'exposició dels diferents productes de finançament s'estructura en base a les entitats que els ofereixen, tot exposant sintèticament en què consisteix cadascun d'ells.

CAPÍTOL I – INSTRUMENTS FINANCERS ACTUALS ESPECÍFICAMENT ADREÇATS AL TERCER SECTOR SOCIAL.

1. CATALUNYA

1.1 - FIARE S.L.U (Banca Popolare Ètica)

La informació continguda a la pàgina Web de FIARE sobre els productes de finançament es limita als préstecs personals i als préstecs hipotecaris, no contemplant cap altra alternativa de finançament. Tanmateix, dins del catàleg de productes de finançament de la Fundació Seira (adreçat a les cooperatives), es troba l'oferta d'un línia d'avançament de subvencions o factures amb les administracions públiques i d'una pòlissa de crèdit.

Les condicions bàsiques dels tres productes de finançament de FIARE són les següents:

Préstecs Personals.

- *Import mínim:* 10.000,00 €

- *Duració Màxima:* 7 anys

- *Tipus d'interès nominal anual, paràmetre d'indexació i Spreads:* Euribor 3 mesos més 6,5 punts percentuals (per a cooperatives 4% i 1,75% en la modalitat per aportació de capital a una cooperativa).

Mínim: 4%

Màxim: 8,5%

Tipus interès de mora: Tipus contractual més 2 punts

Les variacions del tipus d'interès aplicat, contractualment establert, segueixen les variacions del paràmetre de referència. En disminució,

fins assolir el tipus d'interès mínim prefixat FLOOR establert . En increment, fins a assolir el tipus d'interès màxim CAP establert.

- *Despeses de formalització del contracte:*

- Despeses de tramitació:1% Mínim: € 250,00. El percentatge es calcula sobre l'import del crèdit.

- Despeses d'acceptació de crèdit: 100 € + despeses notariales i pericials, si s'escau.

Préstecs Hipotecaris.

- *Import finançable:*

- Fins el 80% de l'import de la taxació per als immobles comercials acabats.

- Fins el 80% del cost de les obres, inclòs el cost del terreny, per als immobles en construcció sobre ells, amb distribució segons avançament de l'obra.

- *Duració Màxima:* 20 anys

- *Tipus d'interès nominal anual, índex de referència i Spreads:* Euribor 3 mesos més 4,5 punts percentuals (per a cooperatives 2,30% fins 15 anys, 2,60% entre 15 i 20 anys).

Mínim: 3,5%

Màxim: 8,5%

Tipus interès de mora: Tipus contractual més 3 punts.

Les variacions del tipus d'interès aplicat, contractualment establert, segueixen les variacions del paràmetre de referència. En disminució, fins assolir el tipus d'interès mínim prefixat FLOOR establert . En increment, fins a assolir el tipus d'interès màxim CAP establert.

- *Despeses de formalització del contracte:*

- Despeses de tramitació:1% Mínim: € 250,00. El percentatge es calcula sobre l'import del crèdit.

- Despeses d'acceptació de crèdit: 100 € + despeses notariales i pericials, si s'escau.

- Existeixen altres despeses denominades "de relació" (es poden veure a la pàgina web FIARE).

Línia d'avançament de subvencions (cooperatives).

- *Projecte finançable*: Descompte de factures o de contractes i subvencions amb administracions públiques.
- *Import finançable*: Condicionat únicament a la capacitat d'endeutament de la cooperativa i als volums contractats. Mínim orientatiu: 25.000€
- *Pla de reemborsament*: al venciment del contracte o factura, renovació anual.
- *Condicions econòmiques*:
 - Tramitació 1%, mínim 250€ màxim 5000€.
 - Fix per document a anticipar: 20€ per subvenció o 2,5€ per factura.
 - Renovació anual: 0,5% (mínim 250€ màxim 5.000€).
 - Tipus d'interès: 5%.
- *Garanties*: Es valoren cas per cas, mínim: domiciliació dels cobraments.

Pòlissa de crèdit (cooperatives).

- *Projecte finançable*: Descobert en compte corrent.
- *Import finançable*: Condicionat únicament a la capacitat d'endeutament de la cooperativa i als volums contractats. Mínim orientatiu: 25.000€.
- *Pla de reemborsament*: al venciment del contracte o factura, renovació anual.
- *Condicions econòmiques*:
 - Tramitació 1%, mínim 250€ màxim 5000€.
 - Fix per document a anticipar: 20€ per subvenció o 2,5€ per factura.
 - Renovació anual: 0,5% (mínim 250€ màxim 5.000€).
 - Tipus d'interès: 7,40%.

- *Garanties:* Es valoren cas per cas, mínim: domiciliació dels cobraments.

1.2 - TRIODOS BANK

La informació que facilita la pàgina Web de Triodos Bank es limita a enumerar la tipologia de productes de finançament que ofereix, tot indicant que les condicions de l'operació s'ajustaran al tipus de risc analitzat.

Productes de finançament que ofereix Triodos:

Préstecs hipotecaris.

Destinats a la compra d'un local, oficina o seu per desenvolupar l'activitat. Així mateix finança la compra de finques o terrenys dedicats al cultiu de productes procedents de l'agricultura ecològica.

Préstecs amb garantia personal.

O un altre tipus de garanties a curt, mitjà i llarg termini. Són crèdits orientats a empreses, organitzacions, empresaris autònoms o particulars que volen fer una inversió en energies renovables, posar en marxa un negoci o impulsar la seva activitat.

Avals.

Destinats a organitzacions i empresaris que, per la seva activitat, requereixen d'un aval davant l'Administració pública o altres entitats que concedeixen subvencions.

Línies de crèdit.

Per circulat i / o liquidat, que permeten a l'empresa o organització anticipar cobraments pendents, escometre el desenvolupament de les seves activitats o emprendre nous projectes.

Línies de bestreta de subvencions.

Destinades a organitzacions d'àmbit cultural, social i mediambiental, que tenen concedides subvencions públiques i necessiten una bestreta de les mateixes per al desenvolupament de la seva activitat.

1.3 - COOP 57

Poden ser socis de serveis les entitats de l'economia social i solidària (cooperatives, associacions, fundacions, ONG i entitats de l'economia social i solidària en general).

Totes les entitats que sol·licitin entrar a COOP57 han de passar una avaluació ètica i social. La Comissió Social de cada secció territorial, integrada per persones voluntàries alienes als òrgans i l'estructura tècnica de COOP57, s'encarrega d'avaluar que l'entitat s'adequa als següents criteris ètics i socials:

- Tenir una finalitat, en sentit ampli, d'interès social.
- Estar arrelades al territori.
- Col·laborar en la construcció d'una societat més solidària.
- Funcionar amb criteris d'autonomia i gestió democràtica.
- Crear llocs de treball amb caràcter estable.
- Distribuir la riquesa generada de manera equitativa.
- Ser sostenibles socialment i mediambientalment.

Un cop passada l'avaluació ètica i social, per donar-se d'alta com a soci cal fer una aportació de 1.000 euros pels següents conceptes:

- 901,52 € com a aportació mínima obligatòria al capital social.
- 98,48 € per pagar les despeses d'ingrés.

Quin tipus d'interès cobra COOP57 pels préstecs?

L'Assemblea de socis de serveis i sòcies col·laboradors fixa cada any el tipus d'interès per remunerar les aportacions voluntàries dels socis de serveis i dels socis i sòcies col·laboradors. Aquest interès és el punt de referència per determinar el tipus d'interès que s'aplica als préstecs.

Actualment (any 2012), l'interès dels préstecs a mig i llarg termini se situa en el **6,75% anual**. Els préstecs no tenen altres despeses ni comissions.

Per a la resta de préstecs els tipus d'interès (any 2012) són els següents:

Préstecs per finançar circulat: **7,25%**

Préstecs per avançar subvencions o convenis amb Administracions públiques: **7,25%**

Qui decideix quins préstecs es concedeixen?

Les sol·licituds de préstecs són analitzades per la **Comissió Tècnica**. La seva funció és garantir que els projectes siguin viables i puguin afrontar el retorn del préstec. Els seus membres són persones vinculades amb l'economia social i solidària i amb coneixements econòmics i financers, però independents de l'estructura tècnica de COOP57.

La Comissió Tècnica emet un informe, que pot ser favorable o negatiu, per al Consell de Secció, que és la instància de cada secció territorial que té la responsabilitat per decidir l'atorgament dels préstecs.

En el catàleg de productes financers de la Fundació Seira, figuren diferents modalitats de finançament ofertes específicament a les cooperatives per Coop57.

1.4 - OINARRI

Oinarri és una societat de garantia recíproca especialitzada en empreses de l'Economia Social, amb seu social a Euskadi. Concedeix avals financers i tècnics a les seves empreses sòcies, per facilitar l'accés a finançament amb condicions preferents.

Oinarri atorga avals financers a les cooperatives catalanes de treball associat, en base al conveni firmat amb la Fundació Seira. D'acord amb aquest conveni, la Fundació Seira forma part del col·lectiu de socis d'Oinarri, el que li ha suposat una aportació de 260.000 euros en el capital d'aquesta entitat, no recuperables, i 200.000 euros de fons pignorats com a garantia d'operacions. Dins del marc del conveni, Oinarri presta avals de fins a 300.000 euros per a inversions amb terminis de fins a 15 anys i pot avalar fins a 150.000 euros per circulat o reestructuració financera. També concedeix avals tècnics fins a un límit de 1.400.000 euros. Les diferents modalitats d'avals que Oinarri posa a disposició de les cooperatives agrupades en la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya es poden trobar en el catàleg de la Fundació Seira.

Oinarri forma part de la xarxa d'entitats "FINANCOOP".

Les operacions avalades per Oinarri són reafiançades per la "Compañía Española de Reafianzamiento Sociedad Anónima" (CERSA) en un 50% de mitjana sobre el risc assumit. El Govern Basc

complementa el reafiançament de les operacions avalades per Oinarri al País Basc fins el 75%, és a dir, un 25% addicional. Això significa per Oinarri un menor consum o necessitat de dotació de recursos propis, ja que la normativa vigent sobre societats de garantia recíproca obliga aquestes entitats a mantenir un coeficient de solvència mínim d'un 8% sobre els riscos ponderats.

La Generalitat de Catalunya no proporciona a Oinarri aquesta cobertura addicional de reafiançament, malgrat que sí que ho fa amb AVALIS, societat de garantia recíproca d'àmbit català. Aquesta carència de cobertura addicional retreu a Oinarri de donar cobertura, amb avals financers, a operacions de finançament plantejades per entitats catalanes, atès que li comporten una exigència de recursos propis massa elevada. Tanmateix, sí ofereix la prestació d'avals tècnics, ja que no impliquen una exigència de majors recursos propis.

1.5 - AVALIS

Avalis de Catalunya SGR és una Societat de Garantia Recíproca constituïda a l'any 2003 gràcies al impuls de la Generalitat de Catalunya i la col·laboració de tot el sector financer català, bancs i caixes d'àmbit nacional que actuen a Catalunya, cambres, patronals més representatives, associacions, etc., que van entrar a formar part del capital de la societat com socis protectors.

La **missió** d'Avalis és procurar l'accés al finançament de pimes i autònoms catalanes, davant entitats financeres, millorant les condicions econòmiques de les operacions i cobrint possibles carències de garanties i solvència que les entitats financeres sol·liciten a pimes i autònoms.

Avalis manté convenis de col·laboració amb diverses entitats financeres i associacions empresarials, associacions professionals i gremis, amb la finalitat de facilitar l'accés al crèdit de les empreses o professionals membres d'aquestes entitats en condicions preferents.

Quant a l'economia social, Avalis manté un acord amb l'àmbit cooperatiu, concretament amb les cooperatives integrades en la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya. Com a resultat d'aquest acord, AVALIS posa a disposició de les cooperatives federades diferents modalitats d'avals, que formen part del catàleg de productes de finançament de la Fundació Seira.

1.6 - SICOOP, Societat d'Inversió Cooperativa.

SICOOP, és una societat de capital risc adreçada a projectes de l'economia cooperativa i gestionada per l'Institut Català de Finances Capital SGEER (Societat Gestora de Capital Risc).

- *Tipus de societats a què s'adreça*: cooperatives, societats laborals i societats mercantils participades per cooperatives.

- *Tipus de projectes que finança*: projectes d'inversió pel creixement, l'expansió i la consolidació.

- *Tipus de participació financera*: la participació de SICOOP serà minoritària amb una inversió màxima de 1.500.000 euros. En funció de cada cas, la inversió es podrà estructurar en forma de capital social o préstec participatiu.

SICOOP està participada i promoguda per les següents entitats:

- ICF Holding
- Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
- Clade
- Catalunya Caixa
- Unnim
- Crèdit Coopératif
- ESFIN

1.7 - MicroBank

MicroBank és el banc social de CaixaBank. Ofereix productes i serveis a emprenedors i microempreses. Dins de la seva oferta, inclou el denominat "Crèdit Empresa Social" que presenta les següents característiques:

A qui s'adreça?

- A emprenedors o microempreses que atenguin necessitats socials.

Què es pot finançar?

- Empreses d'inserció sociolaboral

- Empreses que desenvolupen la seva activitat en els sectors següents:
 - Promoció de l'autonomia i l'atenció a la discapacitat i a la dependència
 - Lluita contra la pobresa i l'exclusió social
 - Interculturalitat i cohesió social
 - Projectes d'acció social, com la promoció de la salut, la igualtat de gènere i l'educació
 - Projectes culturals d'impacte social, per fomentar l'art i la cultura com a instruments per al desenvolupament personal i la inclusió social

Condicions financeres:

- Import màxim: 50.000 €
- Termini d'amortització: fins a 8 anys
- Carència: fins a 6 mesos
- Quota i tipus d'interès: fix durant tota la vida de l'operació

Sol·licitud:

Cal presentar un pla d'empresa per analitzar la viabilitat del projecte.

També ofereix microcrèdits per a microempreses de menys de 10 treballadors i amb una facturació inferior als 500.000 euros anuals. La destinació és el finançament de la consolidació o ampliació del negoci i les necessitats de circulat. El termini màxim d'amortització és de 5 anys, amb un tipus d'interès fix que no està indicat a la pàgina web.

1.8 - Banc de Santander

Aquesta entitat disposa d'una divisió que anomena "Institucional", que sembla que inclou entitats sense ànim de lucre, malgrat que la percepció que se'n desprèn és que està focalitzada cap a entitats de dimensió mitjana o gran.

1.9 - Caixa d'Enginyers

Caixa d'Enginyers és una cooperativa de crèdit. En la seva pàgina web, l'entitat manifesta que no té clients, sinó socis. Això significa que per poder contractar els seus productes i serveis cal tenir la condició de soci. La seva pàgina Web no ofereix informació sobre els

diferents productes i serveis, que semblen més adreçats a persones físiques.

El catàleg de productes financers de finançament de la Fundació Seira inclou l'oferta de la Caixa d'Enginyers de diverses modalitats de finançament adreçades a les cooperatives associades a l'entitat i a la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (FCTC).

1.10 - Institut Català de Finances

L'institut Català de Finances ofereix una línia de préstecs per a empreses de l'economia social, garantits pel Departament d'Empresa i Ocupació, destinats a finançar diferents finalitats:

- Inversions en actius fixos d'immobilitzat material i immaterial.
- Capitalització d'empreses.
- Circulant.
- Bestretes de subvencions i compromisos de pagament per contractes del sector públic.

BENEFICIARIS

Empreses de l'economia social, així com persones físiques, socis o no de cooperatives, per fer un increment de capital o aportació social. Les entitats poden ser:

- Societats cooperatives, incloses les agràries.
- Societats laborals.
- Federacions de cooperatives.
- Societats Agràries de Transformació.
- Empreses d'inserció, centres especials de treball i entitats promotores d'aquests.

CONDICIONS FINANCERES

Préstecs per a inversions:

- **Import:** fins al 80% de la inversió, amb un mínim de 30.000 euros i un màxim d'1 milió d'euros.
- **Termini:** màxim 15 anys, amb fins a 2 anys de carència inclosos.
- **Interès:** Euríbor més diferencial ente el 4,90% i el 5,90%.
- **Comissions:** d'obertura del 0,50%.
- **Garanties:** les considerades com a suficients, a criteri de l'ICF.

Préstecs per a capitalització:

- **Import:** mínim 10.000 euros i màxim 60.000 euros per titular beneficiari del préstec. L'import mínim a capitalitzar per empresa o entitat és de 100.000 euros.
- **Termini:** màxim 8 anys.
- **Interès:** Euríbor més diferencial entre el 4,90% i el 5,90%.
- **Comissions:** d'obertura del 0,50%.
- **Garanties:** les considerades com a suficients, a criteri de l'ICF.

Préstecs per a circulant:

- **Import:** mínim 30.000 euros i màxim 100.000 euros.
- **Termini:** màxim 5 anys, amb fins a 2 anys de carència inclosos.
- **Interès:** Euríbor més diferencial entre el 4,90% i el 5,90%.
- **Comissions:** d'obertura del 0,50%.
- **Garanties:** les considerades com a suficients, a criteri de l'ICF.

Préstecs per a bestretes de subvencions o contractes del sector públic:

- **Import:** import de la subvenció o del contracte, menys els interessos que es meritaren al llarg de la vida del préstec. Mínim 30.000 euros i màxim 300.000 euros.
- **Termini:** màxim 1 any.
- **Interès:** Euríbor més diferencial entre el 4,90% i el 5,90%.
- **Comissions:** d'obertura del 0,50%.
- **Garanties:** penyora de la subvenció o dret de cobrament.

2. ENTORN ESPANYOL I EUROPEU.

2.1 - ENCLAU

Enclau és una entitat valenciana que amb la col·laboració de la cooperativa de crèdit, també valenciana, Caixa Popular, ha impulsat una modalitat d'estalvi solidari com a instrument per a finançar projectes solidaris.

L' "Estalvi Solidari" ofereix l'oportunitat a les persones estalviadores de donar un ús solidari als seus diners, de manera que aquests faciliten l'obtenció de recursos necessaris per a la posada en marxa de projectes solidaris. D'aquesta forma, l'estalvi solidari es converteix en una font alternativa d'ingressos per als projectes desenvolupats per EnClau, alhora que facilita l'accés de finançament per aquests projectes.

La persona estalviadora cedeix la meitat dels interessos generats per aquests productes a un Fons Solidari.

Caixa Popular cedeix a EnClau una quantitat igual a l'1% del saldo mitjà anual que mantinguin les Llibretes i Dipòsits Solidaris.

Existeix el compromís per part de Caixa Popular de destinar la totalitat dels fons captats mitjançant els productes d'Estalvi Solidari al finançament de projectes presentats per EnClau, sempre que aquests projectes s'ajusten als requisits de garantia i viabilitat econòmica i financera establerts per Caixa Popular .

2.2 - NOVATERRA – IUNA

Fundación Novaterra és una iniciativa civil de persones i entitats que lluita contra la pobresa i l'exclusió social, recolzant les persones més desfavorides mitjançant la seva formació i inserció laboral. Té la seva seu a València.

IUNA Promotora Social, S.A. és el braç empresarial de la Fundació Novaterra, que el conformen, a més de la pròpia Fundació, altres 476 accionistes, entitats i persones, repartides en tot el territori espanyol.

IUNA té com a objectiu prioritari la creació de "empreses d'inserció", les quals són entorns de treball protegits on preval la rendibilitat social sobre l'econòmica, i on les persones en situació o risc d'exclusió

social poden adquirir les destreses i habilitats necessàries per posteriorment, un cop aconseguit un major nivell d'ocupabilitat, inserir-se al mercat de treball normalitzat.

IUNA està impulsant un sistema de finançament per als seus projectes que es denomina "**Borsa Alternativa**".

Una de les possibles formes de col·laborar amb IUNA és mitjançant la compra de les seves accions. Es tracta d'inversió ètica i alternativa. Invertir en accions, al preu que tinguin de cotització, amb l'objecte que IUNA tingui els recursos financers necessaris per posar en marxa les empreses d'inserció.

En aquesta borsa, IUNA ofereix, a més d'una informació puntual sobre la liquiditat real de les seves accions i d'una estadística de preus de cotització, un fòrum en el qual poder trobar un comprador que desitgi adquirir accions i d'aquesta manera convertir-les en diners.

La rendibilitat econòmica està en el diferencial del preu entre el moment de la compra i el de la venda.

IUNA no distribueix dividendes. Els beneficis es dediquen a:

- Cooperació internacional.
- Nous projectes d'empreses d'inserció.
- Formació del personal en les empreses.
- Inversió en els projectes en marxa.

Des de la Web www.reasnet.com/iuna/dat/seg/bases/g_bol.htm es pot donar l'ordre de compra o de venda d'accions al valor del moment. Aquest valor es fixarà un cop a l'any amb l'aprovació dels balanços i comptes anuals; d'aquesta manera s'intenten evitar pressions de compra i de venda i, en conseqüència, l'especulació.

2.3 - GAP

El Grupo de Apoyo a Proyectos és una associació amb seu a Madrid que ha promogut els denominats "*préstecs solidaris*", com a fórmula de finançament per a projectes que compleixin criteris de l'economia social, és a dir:

- Creen i estableixen ocupació.
- Promocionen un model d'empresa participativa on les persones puguin desenvolupar les seves capacitats.
- Realitzen inserció socio - laboral.
- Respecten i regeneren del medi ambient.
- Promocionen relacions comercials justes a nivell local i internacional.
- Recuperen activitats productives tradicionals que preservin les arrels culturals locals.

Actualment, GAP orienta els seus esforços a potenciar alternatives de banca ètica com FIARE, Coop57 i RUFAS (Red de Útiles Financieros Alternativos y Solidarios). Tanmateix, s'ha considerat d'interès incloure aquesta via de finançament per no ajustar-se als patrons tradicionals.

GESTIÓ DELS PROJECTES.

Les sol·licituds de finançament són avaluades quant a la seva adequació als criteris de rendibilitat social abans referits, així com pel que fa a la seva viabilitat econòmica. També es considera de forma prioritària la relació de confiança establerta amb els responsables del projecte, ja que la premissa és que aquesta confiança és la garantia última de la devolució dels diners. Per això, no s'exigeixen avals en el sentit clàssic, la garantia són les persones, el seu entorn i el seu projecte.

Si el projecte s'ajusta a la filosofia del GAP, es proposa als seus socis i sòcies, perquè siguin aquests els que finalment decideixin si volen invertir en aquest. El GAP realitzarà les gestions de negociació amb els responsables del projecte, promoció del mateix entre els seus socis i sòcies, seguiment del projecte i informació de la seva marxa tant econòmica com social. Així mateix el GAP contribueix a la gestió de la devolució del préstec.

Els diners es presta subscriuint un contracte privat de préstec entre el/s soci/s i el projecte. Les fórmules legals més habituals de relació entre un inversor i un projecte tenen lloc per mitjà de l'emissió de bons per part del projecte, i l'establiment d'un conveni entre el projecte i el GAP que determina el marc d'actuació i les finalitats per

a les quals es presten els diners, així com els mecanismes que s'han de posar en marxa en cas de dificultats. Aquest conveni facilita a GAP les tasques de seguiment del projecte en nom dels socis i sòcies. Tanmateix, hi ha total transparència en les relacions entre estalviadors i prestataris, i la comunicació es manté oberta durant tota la vida del préstec.

Les condicions de devolució habituals són d'un a tres anys, encara que si algú necessita recuperar els diners abans, es procura substituir-lo per un altre soci. L'interès del préstec sol ser l'IPC (així, ni es perd ni es guanya en termes reals), que s'abona amb la retenció de l'IRPF. D'altra banda, en ser tots els serveis de gestió voluntaris, no es cobra cap tipus de comissió, i si hi ha costos (p. ex. correspondència), es cobreixen amb les quotes de socis.

Les aportacions poden ser des d'un mínim (per exemple 50 €) a un màxim per soci del 10% de l'import total del préstec (o 1500 € per projectes que sol·liciten més de 15000 €).

Hi ha un fons de suport a crèdits solidaris com a salvaguarda davant possibles retards o problemes amb els préstecs realitzats, que es nodreix de les donacions de socis i simpatitzants.

Les entitats Fondo de Solidaridad Paz y Esperanza de Granada, Banca Ètica de Badajoz i la Red de Financiación Solidaria també financen projectes socials amb préstecs solidaris.

2.4 – FEBEA

La Federació Europea de Bancs Ètics i Alternatius (FEBEA) agrupa 11 bancs, 6 cooperatives de crèdit, 5 societats d'inversió i 3 fundacions, que representen conjuntament un balanç de 21.000 milions d'euros i sumen 528.000 clients i accionistes. Tenen diferents formes jurídiques, però tots ells comparteixen la mateixa preocupació per la transparència i la utilitat social i mediambiental

A més de ser un lloc d'intercanvi i de compartir experiències, FEBEA pretén crear instruments financers que puguin ajudar a les iniciatives europees existents i afavorir el desenvolupament de noves iniciatives en l'àmbit del finançament alternatiu.

Fins avui, FEBEA ha desenvolupat eines diversificades:

- **2.4.1 - El fons d'inversió "*Elecció de Solidaritat*" (*Choix Solidaire*), gestionat per l'empresa Crédit Coopératif de gestió d'actius (França).**

Choix Solidaire és una SICAV de jurisdicció francesa, que és socialment responsable i dóna suport específicament a la solidaritat

Inverteix entre un 5% i un 10% de la cartera en empreses franceses i europees de solidaritat no cotitzades, per tal de ajudar-les en el seu desenvolupament. La major part de la Sicav es gestiona d'acord amb criteris que són tant financers com no financers, és a dir, es dóna prioritat a les accions i obligacions d'empreses dins de la zona euro, que tenen un enfocament actiu social i ambiental. Choix Solidaire va ser creat el 2002 per finançar les empreses solidàries que tenien afinitat amb FEBEA. És administrat per Investissements Ecofi, l'empresa del grup Crédit Coopératif.

Sectors on en què la SICAV ha invertit:

- Les microfinances i les finances solidàries.
- Cases de retir no lucratives.
- Salut i treball social.
- L'habitatge social.
- Suport a la posada en marxa i al seguiment d'una empresa.
- Discapacitat.
- Energies renovables.
- Comerç just.
- Nord -Sud per al Desenvolupament.

- **2.4.2 - El fons de garantia "*Garantia Solidària*" (*Garantie Solidaire*), gestionat per Crédit Coopératif a França.**

La "*Garantia Solidària*" és un fons de garantia recíproca creat el 2002 en nom de la FEBEA pel Crédit Coopératif, que també és el seu dipositari.

L'objectiu del fons és garantir crèdits, i també qualsevol altre compromís formalitzat entre els beneficiaris del fons i un establiment financer reconegut per FEBEA, a França i a altres països.

El 31 de desembre de 2007, 11 institucions reconegudes per FEBEA utilitzaven aquest fons de solidaritat, fent possible que 276 projectes s'estiguessin executant, per un import total d'uns 4 milions d'euros.

La garantia del fons s'obté després de l'aprovació pels òrgans de presa de decisions, mitjançant el pagament d'un dipòsit de seguretat. El fons està compost per:

- Tots els fons de seguretat proporcionats pels beneficiaris, mutualitzat entre elles (Secció A).
- Assignacions de qualsevol organització pública o privada, que s'obté per al seu desenvolupament, i mutualitzat amb els fons de la secció A.
- Els anomenats "sponsorship" dipòsits de seguretat, proporcionat per les organitzacions de patrocini.
- L'empresa de finançament 'SEFEA "(Société Européenne de Finances Ethique i Alternative), gestionada per Banca Popolare Etica a Pàdua (Itàlia).

• **2.4.3 - La Société Européenne de Finances Ethique i Alternativa (SEFEA)**

És una cooperativa constituïda per la llei italiana. Fou creada a finals de 2002. Els seus membres són organitzacions i institucions de crèdit, així com cooperatives i empreses que tenen com a objectiu la promoció d'un desenvolupament social i ambiental econòmicament sostenible. SEFEA va néixer de la col·laboració de 10 membres de la Federació Europea de Bancs Ètics i Alternatius (FEBEA). A 31.12.2009, comptava amb 29 membres i un capital social de 4.177.000 €.

Els principals objectius de l'entitat són:

- Donar suport i fomentar el desenvolupament de l'economia solidària i les finances ètiques a Europa.
- Donar suport al desenvolupament econòmic, humà i social basat en els valors de la solidaritat civil.
- Proporcionar ajuda financera i assessorament a les institucions ètiques i solidàries.
- Oferir suport a la creació d'institucions financeres que es guïïn pel principi de finances socials i solidàries.
- Finançar activitats que contribueixin al desenvolupament social i econòmic i que prioritzin i salvaguardin el patrimoni humà, cultural i ambiental de tots els països de la Unió Europea.

SEFEA treballa amb les institucions o projectes utilitzant els instruments financers següents:

- Crèdits a mig i llarg termini.
- Provisió de capital social.
- Els fons d'inversió que donen suport a la cooperació social.

- Altres eines per ajudar a finançar els principals actors en el comerç just i productes orgànics.

2.5 - FRANCE ACTIVE

France Active és una associació creada per entitats sense ànim de lucre, el Crédit Cooperatif i la Caisse de Dépôts et Consignations.

Aquesta associació té per objecte:

- Afavorir la creació i la consolidació de llocs de treball per a persones en risc d'exclusió laboral.
- Finançar associacions i empreses d'utilitat social que desenvolupen una activitat econòmica, i que creen i consoliden llocs de treball.

France Active impulsa una xarxa de fons territorials amb la finalitat de treballar sobre el terreny la consecució dels seus objectius.

Els recursos necessaris per desenvolupar la seva activitat els obté de les fonts següents:

- Dotacions dels membres fundadors.
- Cotitzacions dels membres.
- Drets d'entrada dels nous membres.
- Donacions.
- Ajuts provinents de les diferents administracions públiques i de la Unió Europea.
- Emissió de deute.
- Recursos generats per les activitats i serveis prestats per l'associació.
- Finançament d'entitats financeres.

"France Active" opera a través dels següents instruments:

- **2.5.1 - Société d'Investissement France Active (SIFA).**

SIFA és la primera empresa d'inversió solidària de França. El seu objectiu és enfortir l'estructura de capital de les empreses solidàries: associacions i empreses d'utilitat social que creen o consoliden llocs de treball a través del desenvolupament d'activitats econòmiques.

Els seus mitjans d'acció:

- Un accionariat divers, amb més de 100 accionistes (persones

jurídiques). Gràcies al compromís d'un centenar de socis i la mobilització de milers d'estalviadors solidaris, SIFA, disposa d'un capital social i de recursos significatius per proporcionar finançament a les empreses socials.

- Recolzament financer. SIFA finança inversions o capital circulant de les empreses socials, principalment en la forma de préstecs participatius concedits en condicions favorables.
- El suport d'una xarxa local. Per actuar, SIFA es basa en la xarxa France Active, composta per 40 estructures locals anomenades "Fons Territorial". Aquests fons proporcionen a les empreses socials i a les associacions d'utilitat social suport financer i orientació per als seus projectes.

Algunes de les alternatives de finançament que ofereix SIFA són les següents:

- **2.5.1.1 - INNOV'ESS – Investissement en Fonds Propres pour la innovation sociale.**

Quins són els objectius?

El fons INNOV'ESS té per objectiu donar suport al desenvolupament de projectes d'empreses socialment innovadores, aportant una resposta nova a les actuals necessitats socials.

Qui se'n pot beneficiar?

Qualsevol empresa responsable (empresa o associació) en creació o en desenvolupament, en suport a un projecte innovador.

Quines són les seves característiques?

Aquest instrument es caracteritza per la diversitat de les formes possibles d'intervenció:

- Obligacions.
- Obligacions convertibles.
- Títols participatius.
- Entrada en el capital

Import a finançar: entre 5.000 i 500 000 euros.

Durada: de 3 a 7 anys.

Tipus d'interès: entre el 4 i el 5% anual.

Finançament addicional: la intervenció d'INNOV'ESS contribueix a mobilitzar finançament addicional. Per exemple, un préstec bancari garantit per França Active Garantia.

- **2.5.1.2 - Préstecs.**

Diferents modalitats de préstecs per a finançar emprenedors socials, projectes socials, economia social i cobertura de necessitats de finançament d'empreses i entitats socials.

- **2.5.1.3 - Garanties.**

Recolzament a les empreses i entitats socials, mitjançant l'atorgament de garanties per obtenir finançament a les entitats financeres.

2.6 - CRÉDIT COOPERATIF

Crédit Cooperatif és un banc cooperatiu amb 120 anys d'història. La seva vocació és promoure el desenvolupament d'una economia amb alt valor social.

Més de 37.000 empreses de l'economia social, cooperatives, pimes, associacions, mutualitats i entitats representatives, són membres de Crédit Cooperatif. L'entitat també compta amb 25.000 clients – associats persones físiques.

L'oferta de Crédit Cooperatif està conformada per diversitat de productes tradicionals bancaris adaptats a les necessitats de tres grans col·lectius: Sector Social, Economia Social i Particulars.

D'altra banda, també gestiona instruments d'inversió o estalvi col·lectiu, per a canalitzar recursos a l'economia social i solidària. Entre ells, podem destacar:

2.6.1 - FONS COMMUN DE PLACEMENT «FAIM ET DÉVELOPPEMENT »

Des d'una perspectiva menys tradicional, es pot destacar el Fons d'Inversió "Fam i Desenvolupament", ideat per oferir suport a projectes que treballen per al desenvolupament dels països del Sud.

La finalitat del fons és finançar projectes solidaris a tot el món. El fons Fam i Desenvolupament permet donar una part del rendiment anual en forma de donació a una organització benèfica que treballi per al desenvolupament dels països més pobres.

És una inversió solidària. Fins a un 10% de la cartera es pot invertir en empreses o projectes solidaris.

És una inversió socialment responsable. Inverteix en valors d'empreses seleccionades per les seves pràctiques ambientals, socials i de governança. Invertir en Fam et Desenvolupament, és inclinar-se per empreses que assumeixen les seves responsabilitats en aquestes àrees.

Aquest vehicle d'inversió suposa una alternativa de finançament específica per entitats i projectes socials.

Objectius de gestió:

- Compartiment Tresoreria: obtenir un augment constant en el valor de l'actiu net, oferint un rendiment equivalent a les taxes EONIA (euribor a 1 dia).

- Compartiment Fons de Solidaritat: batre l'índex de referència (EONIA + 0,30%) mitjançant la inversió en productes de renda fixa, seleccionats d'acord a criteris financers, mediambientals, socials i de govern, i en títols d'empreses solidàries europees.

- Compartiment Equilibri: oferir a través d'una selecció d'OPCVM (Organisme de placement collectif en valeurs mobilières), i amb un horitzó d'inversió a mitjà termini (3 anys), l'optimització del rendiment a través de la diversificació de les inversions segons criteris ètics i socialment responsables.

Termini d'inversió

- Tresoreria: 1 any
- Fons de Solidaritat : 9 mesos
- Equilibri: 3 anys

Riscos importants

- *Tresoreria:*

- Risc de tipus d'interès i de crèdit
- Risc de pèrdua de capital,
- Risc vinculat a les inversions solidàries

- *Fons de Solidaritat :*

- Risc de tipus d'interès i de crèdit
- Risc de pèrdua de capital,
- Risc vinculat a les inversions solidàries

- *Equilibri:*

- Risc de gestió discrecional,
- Risc de mercat,
- Risc de tipus d'interès,
- Risc de pèrdua de capital,
- Risc de tipus de canvi,
- Risc vinculat a les inversions solidàries

Disponibilitat

El capital és disponible setmanalment.

2.6.2 - CHOIX SOLIDAIRE.

És un vehicle d'inversió col·lectiva que adopta la modalitat de Societat d'Inversió de Capital Variable (SICAV).

Contribueix al finançament dels actors de l'economia social, i inverteix en les empreses més responsables.

La SICAV "Choix Solidaire" és una inversió solidària. Una part de la cartera està invertida en empreses que posen a les persones en el centre del seu model de negoci. Són empreses que actuen en els àmbits de la inclusió, la discapacitat, l'habitatge, el microfinançament i el medi ambient.

És també una inversió socialment responsable, ja que inverteix en valors d'empreses seleccionades per les seves pràctiques ambientals, socials i de governança.

Perfil del fons

- Accions: 35% màxim,
- Bons: 65% mínim,
- Valors solidaris: 10% com a màxim.

Objectiu de gestió

Aquesta Sicav combina inversions socialment responsables i inversions solidàries.

El seu objectiu és superar l'índex de referència (75% EONIA + 25% DJ Eurostoxx), amb una selecció diversificada d'actius financers (renda fixa i variable), seleccionats a partir de criteris ètics.

Termini d'inversió

2 anys com a mínim

Riscos importants

- Risc de tipus d'interès,
- Risc de pèrdua de capital,
- Risc vinculat a les inversions solidàries.

Disponibilitat

El capital és disponible en qualsevol moment.

2.6.3 - LA GAMA OPCVM (Organisme de placement collectif en valeurs mobilières) SOLIDARIS.

Amb aquests instruments d'inversió col·lectiva, Crèdit Cooperatif garanteix que una part de la inversió dels clients contribueix al finançament en condicions preferencials de projectes concrets realitzats per les empreses socials que necessiten recursos addicionals complementaris als que ofereix la banca convencional.

Aquestes empreses tenen l'objectiu d'associar la utilitat social i mediambiental a la seva activitat econòmica. Operen en molts sectors d'activitat:

- El desenvolupament local: recolzament a les estructures de suport de l'economia social i solidària; finançament i suport a la iniciativa empresarial de les persones que busquen feina.
- Social i ajuda mútua: habitatge social; lluita contra la discapacitat; allotjament a persones grans dependents.
- Medi ambient: Eco-construcció; protecció del medi ambient.
- Solidaritat Internacional: micro-finances; el comerç just.

2.7 - SOCIAL IMPACT BONDS.

La primera iniciativa d'aquesta modalitat de finançament va sorgir a Gran Bretanya, impulsada per "**Social Finance**". Aquesta és una organització creada al començament de l'any 2010, amb la finalitat de dissenyar i llançar al mercat nous vehicles d'inversió social. Al mes de setembre de 2010, el Ministeri de Justícia, conjuntament amb "**Social Finance**", va impulsar la primera iniciativa de Social Impact Bonds (SIB's) adreçada al finançament de serveis de prevenció de delinqüència. "**Social Finance**" constituí un fons captant, aproximadament, cinc milions de lliures de particulars i institucions.

El govern es comprometé a assegurar un retorn financer als inversors sempre que l'organització demostrés que la població atesa, ex presidaris amb penes de presó inferior a 12 mesos procedents de la presó de HMP Peterborough, localitzada en una ciutat situada a 118 quilòmetres al nord de Londres, tenia uns índexs de reincidència inferiors als reclusos d'altres presons similars.

El fonament és el següent: si les organitzacions socials demostren que gràcies als programes de prevenció han aconseguit rebaixar l'índex de reincidència dels ex presidaris, això implicarà uns estalvis importants per a l'Estat que, gràcies a aquests resultats, haurà de destinar menys recursos a seguretat, rehabilitació i presons.

En el cas que els resultats es confirmin i, per tant, també els estalvis, l'Estat es compromet a tornar el capital als inversors juntament amb un petit marge que es calcularà en funció dels estalvis aconseguits. En l'actualitat, els SIB's s'estan aplicant a diferents països.

Avantatges d'aquesta modalitat de finançament.

a) Per a les administracions públiques: és una forma de pagar en funció dels resultats, que l'allibera dels costos de prestació de serveis directes i trasllada el risc financer als inversors privats que no rebran un retorn si els resultats no s'aconsegueixen.

Les administracions públiques també tenen l'oportunitat d'aprendre de les conclusions i de replicar les innovacions que han estat validades durant un procés rigorós de mesurament de resultats.

b) Per als proveïdors dels serveis socials: a diferència d'altres modalitats de "pagament per resultats", els proveïdors dels serveis no són finançats en funció dels resultats i no comparteixen el risc; els proveïdors són pagats pels seus serveis.

Un altre avantatge addicional és que sota l'esquema dels SIB's s'admet que puguin col·laborar diferents organitzacions en la consecució dels resultats, i que la selecció no la fa el govern, sinó les entitats intermediàries. L'estructura dels SIB's assegura que tots els finançadors que participen exigeixen a les entitats socials resultats idèntics i acorden un únic procés d'avaluació.

c) Per als inversors: els SIB's combinen objectius socials i de rendibilitat oferint als inversors aquest doble retorn.

d) Per a la societat: els SIB's poden finançar activitats i sectors que no sempre mereixen l'atenció dels organismes públics, especialment quan es tracta de programes o iniciatives de prevenció que no són atractives de finançar pels organismes públics. A més, en l'esquema dels SIB's el govern no prescriu com s'han de prestar els serveis, el que obre un camp més ampli per a la innovació.

e) Per als beneficiaris: alguns grups, com ara els delinqüents, es poden veure beneficiats amb aquest esquema en obtenir finançament per a programes de prevenció, que altrament seria difícil d'obtenir. I amb l'enfocament posat en aconseguir resultats, se suposa que el govern deixarà de finançar programes menys eficaços que resten recursos i participació als beneficiaris d'iniciatives de major envergadura.

PROCEDIMENT

Els SIB's s'instrumenten a través d'un contracte de serveis entre una Administració Pública i una organització proveïdora de serveis socials. El finançament es condiona a l'obtenció de determinats resultats o objectius socials. La novetat d'aquest model es troba no només en vincular el finançament a l'obtenció de resultats, sinó al fet que el govern mitjançant el seu compromís de pagar a canvi de resultats aconseguix incentivar la participació d'inversors privats en el finançament dels programes.

A través dels SIB's, els inversors privats acorden finançar determinades iniciatives socials impulsades per organitzacions amb contrastats bons resultats en la seva activitat. El retorn de la inversió es garanteix pels organismes de l'Administració Pública, sempre que l'organització proveïdora del servei demostrï que ha aconseguit els resultats. Si els resultats no es produeixen, aleshores els inversors privats no recuperen la seva inversió.

Els elements essencials d'aquesta eina són:

- Una entitat social capaç de demostrar que el seu projecte genera valor social i estalvis per a una Administració Pública, i d'obtenir uns determinats resultats amb una població definida en un termini establert.
- Un sistema i una metodologia creïbles per mesurar el benefici econòmic que obté l'Administració Pública pels resultats generats per l'entitat social.
- Una Administració Pública disposada a contractar un servei, el preu del qual varia en funció dels resultats aconseguits per l'entitat, segons els termes negociats per endavant.
- Uns o diversos inversors disposats a cedir diners a una entitat social perquè presti un servei- de vegades a través d'una entitat intermediària- amb l'expectativa que recuperaran el capital invertit i la possibilitat d'aconseguir un marge financer modest en funció de l'èxit de l'entitat social en complir amb els objectius negociats. Els inversors assumeixen el risc de renunciar al seu capital en cas d'incompliment dels resultats acordats.

Exemples.

Regne Unit. Un Social Impact Bond per finançar la disminució de l'índex de reincidència de 3.000 ex presidaris a Peterborough. Si en sis anys s'aconsegueix una reducció de l'índex de reincidència superior al 7,5%, els inversors rebran un retorn financer proporcional als estalvis que acumula el Ministeri de Justícia per aquesta disminució. Per exemple, una reducció de 12,5% en reincidència donaria un retorn de 13% als inversors. No obstant això, si la reducció és menor de 7,5%, els inversors perden el seu capital.

Austràlia. El govern de New South Wales, estat d'Austràlia, ha anunciat que dedicarà 25 milions de dòlars en capital llavor (aportació inicial de capital) per llançar un programa pilot de bons d'impacte social. Finançaran programes per evitar la criminalitat entre els joves, per donar suport a famílies en risc d'exclusió social i per proporcionar serveis a persones amb discapacitat.

EEUU. El pressupost del president Obama per al 2012 incloïa fins a 100 milions de dòlars per finançar iniciatives de "Pagament per Èxit" en 7 àrees programàtiques que afecten a educació, formació i inserció laboral, atenció a nens amb discapacitats i altres, a nivell nacional, regional o local. La legislació preveu contractes per aconseguir resultats a llarg termini, més enllà que els típics cicles pressupostaris d'un o dos anys, i posa èmfasi en la col·laboració amb filantrops i altres inversors.

EEUU. Minnesota. En el seu últim pressupost, l'estat de Minnesota va incloure 20 milions de dòlars per a un programa pilot de "Bons de rendiment de capital humà". Els fons desemborsats formarien un fons comú per finançar contractes de "pagament per rendiment" amb proveïdors ONG qualificats per a la provisió de serveis socials. El model es basa en Twin Cities Rise, un reeixit programa de contractació per rendiment que ja porta 13 anys en aquest estat.

Aquesta fórmula està en un avançat estat de desenvolupament en el món anglosaxó, especialment al Regne Unit, on porta a terme la seva activitat l'entitat "**Social Finance**", pionera en el llançament d'aquesta modalitat de finançament. Així mateix, al Estats Units d'Amèrica, trobem l'entitat "**Third Sector Capital Partners**", que actua en la vessant del finançament al Tercer Sector i impulsa la figura dels SIB's.

CAPÍTOL II – POSSIBLES INSTRUMENTS ADDITIONALS PER A L'ENFORTIMENT FINANCER DEL TERCER SECTOR SOCIAL.

CONSIDERACIONS PRELIMINARS.

a) La profunda crisi econòmica que ens assola i la dràstica i accelerada política de consolidació fiscal que ha imposat la Unió Europea han derivat en restriccions pressupostàries quant a les polítiques socials, així com en dilatats endarreriments en els pagaments per part de les Administracions Públiques. Aquesta realitat està afectant greument a l'economia social, i de forma especial a les entitats del Tercer Sector Social.

Les perspectives de futur no conviden a l'optimisme. Els ajustos o retallades, lluny de tractar-se de mesures excepcionals exigides per la conjuntura, evidencien l'intent de portar a terme un canvi estructural dels pressupostos públics. Aquest canvi s'orienta cap a una pèrdua de pes del sector públic en la prestació i el finançament de les polítiques socials i dels serveis socials, cap a un detriment de l'estat del benestar; en definitiva, cap a un canvi de paradigma de l'estat social i democràtic. Ensems, la devastació econòmica i social causada per la crisi està provocant un accelerat increment de les necessitats, de les persones necessitades i del deteriorament de la cohesió social. Això significa que amb menys recursos públics s'haurà de fer front a més demanda social.

Sigui quina sigui, finalment, la intensitat del canvi estructural, el Tercer Sector haurà de buscar noves fonts de finançament de la seva activitat per afrontar els nous reptes que es plantegin i ocupar els nous espais que puguin sorgir en la prestació de serveis socials i relacionats amb l'estat del benestar. D'altra banda, les creixents dificultats que està plantejant la crisi i que plantejarà l'escenari post crisi aconsellen extremar la cooperació i les aliances, fonamentalment dins del propi Tercer Sector, però també amb altres actors.

Un altre dels factors estratègics per a les entitats és la seva pròpia gestió. L'eficiència en la gestió i en l'assignació dels recursos disponibles i l'eficàcia en l'execució de les activitats són condició indispensable per a la seva viabilitat i per continuar incidint en la millora i el progrés socials.

b) Per delimitar amb precisió la dimensió de la problemàtica financera i de finançament de les entitats del Tercer Sector Social a

Catalunya, s'haurà d'esperar a la concreció d'un diagnòstic. Aquest diagnòstic serà el resultat d'una enquesta rigorosa i professional que s'efectuarà entre una mostra d'entitats.

c) A falta d'un diagnòstic acurat sobre les necessitats financeres del Tercer Sector Social, de la informació disponible i de la pròpia situació financera general del teixit productiu del país es pot inferir que actualment les mancances més greus es troben en els dèficits de tresoreria que pateixen les entitats, originats en la majoria dels casos pels retards en els pagaments per part de les diferents Administracions Públiques; sobre tot, per part de la Generalitat de Catalunya. Els problemes de liquiditat han provocat i provocaran la impossibilitat que moltes entitats potencialment viables mantinguin la seva activitat i es vegin abocades al tancament. Per tant, la identificació i implementació d'alternatives de finançament del capital circulat, i en particular, els dèficits de tresoreria esdevenen prioritàries per a la bona salut financera del Tercer Sector Social de Catalunya.

d) En l'actual context de restricció creditícia, les entitats financeres han extremat el seu rigor en els criteris d'avaluació per a la concessió de finançament. Això comporta l'exigència de més i millors garanties per l'aprovació d'operacions de crèdit.

e) Com s'ha esmentat abans, els problemes de tresoreria de les entitats deriven bàsicament del retard en els cobraments del deute a càrrec de les Administracions Públiques en concepte de subvencions, concerts i/o convenis. Si es té present que la gran majoria d'entitats del Tercer Sector Social no disposen d'actius material consistents per garantir les operacions de finançament, la major i millor garantia que poden oferir són els certificats o documents de reconeixement de deute per part de les Administracions deutores, i /o les resolucions de les subvencions atorgades. Tanmateix, s'ha produït un gran deteriorament de la qualificació creditícia de les Administracions Públiques, el que significa que els documents de reconeixement de deute o les resolucions de concessió de subvencions que puguin emetre no són considerats garantia suficient per les entitats financeres tradicionals.

1. DESCRIPCIÓ DELS INSTRUMENTS.

L'ampliació de les alternatives de finançament per a les entitats del Tercer Sector Social s'ha de fonamentar en diverses opcions que integrin, adoptin i adaptin els productes de finançament tradicionals, els mecanismes propis dels mercats de capitals i la canalització de l'estalvi – inversió col·lectiu cap al finançament de projectes de l'economia social.

Els mecanismes que aquí es plantegen són vàlids per al finançament a curt i llarg termini, llevat del Mercat Monetari Interentitats, que seria una opció més pròpia del curt termini.

És imprescindible subratllar que per avançar i assolir resultats quant a la implementació de mecanismes innovadors de finançament per al Tercer Sector, és necessari concitar un gran nombre de voluntats entre les entitats del sector i un elevat grau de compromís i implicació en la consecució d'objectius. El finançament pot actuar com a eina de cohesió i cimentació del sector, dotant-lo de més força i consistència per afrontar els reptes i incerteses que s'apropen, i per interactuar en els àmbits socials, polítics i econòmics que li són propis.

Concretament es podrien contemplar les següents possibilitats:

1.1 - Conveni amb la banca tradicional.

La formalització d'un conveni entre l'Institut Català de Finances i AVALIS amb les principals entitats financeres, que contemplés l'oferta de productes de finançament dirigida específicament a entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, amb la garantia de les esmentades entitats.

El model de referència seria el conveni que anualment signa l'Institut de Crèdit Oficial amb les entitats financeres per posar a disposició dels subjectes que desenvolupen activitats econòmiques (autònoms, empreses, cooperatives, entitats, etc.) diferents línies de finançament en funció de la naturalesa de la inversió a executar.

1.2 - Conveni amb la banca ètica.

La banca ètica té una implantació incipient a Catalunya, i també a la resta d'Espanya. Per aquesta raó, la seva capacitat per atendre les necessitats financeres de les entitats és insuficient. La banca ètica ha de formar part de la solució del problema de finançament de les entitats, però actualment no és la solució en si mateixa.

Per al Tercer Sector Social, un objectiu a llarg termini hauria de ser potenciar la banca ètica perquè esdevingui un aliat fort i permanent en l'acompliment de la missió del Sector, facilitant finançament, tant a curt i llarg termini, i acompanyament i assessorament en l'execució de projectes d'envergadura. En coherència amb els principis del Tercer Sector Social, la banca ètica i social hauria d'esdevenir el referent bancari principal del sector, sense prescindir de la banca tradicional, que pot arribar el dia que sigui el complement i no l'actor principal.

Per tant, és molt convenient la formalització d'un conveni entre les entitats representatives del Tercer Sector Social (Taula TSS i Confederació Empresarial de l'Economia Social de Catalunya) i la banca ètica i social amb l'objectiu de materialitzar una oferta específica de productes de finançament i portar a terme la seva difusió en l'àmbit del Tercer Sector Social de Catalunya. D'altra banda, seria desitjable la participació de l'Institut Català de finances i AVALIS per tal de completar el conveni amb la prestació de garanties addicionals a les que aportin les entitats.

La importància de la garantia complementària que poden aportar l'ICF, AVALIS o OINARRI rau en l'existència d'un gran nombre d'entitats petites que per la seva composició patrimonial no ofereixen una imatge de solvència suficient des dels paràmetres d'anàlisi de risc tradicionals, però són viables sempre que aconseguixin cobrir les necessitats temporals de tresoreria provocades pels ajornaments en els pagaments per part de les Administracions Públiques.

1.3 - Mercat de Diner Interentitats.

Aquesta alternativa parteix de la premissa que existeixen entitats que tenen excedents temporals de tresoreria de durada variable, que poden cobrir les necessitats temporals de tresoreria de les entitats deficitàries. Seria una variant més senzilla del Mercat Interbancari. Des del punt de vista tècnic, el funcionament bàsic és el mateix que el mercat interbancari: unes entitats posen els seus excedents de tresoreria a disposició d'unes altres entitats amb necessitats de liquiditat, a canvi d'una retribució en forma d'interès.

La implementació d'aquest mecanisme comportaria l'elaboració d'una normativa de funcionament, la creació d'un contracte d'adhesió i la participació d'un intermediari que cases les ofertes i les demandes de liquiditat, i comptés amb les mitjans personals, tècnics i materials necessaris per executar les seves funcions: creuament oferta i demanda, execució operacions, liquidació, control de venciments...

Aquest intermediari podria ser una entitat del sector financer amb afinitat al Tercer Sector Social, que estigués en disposició de prestar aquest servei des d'una perspectiva d'aportació social i des d'una òptica de major penetració comercial en el sector, ja que totes les entitats adherides al mercat haurien de mantenir un compte amb l'intermediari.

1.4 – Emissió de deute.

L'emissió de deute en forma de "Títols Participatius" és una fórmula de finançament a llarg termini típica del món cooperatiu, però no exclusiva d'aquest sector. Ha esta utilitzada per cooperatives i altres entitats.

Els Títols Participatius estan contemplats en l'article 62 de la Llei 18/2002, de 5 de juliol, de Cooperatives. Aquest precepte també contempla la possibilitat que les cooperatives emetin obligacions i deute subordinat. El Llibre Tercer del codi Civil de Catalunya, relatiu a les associacions i a les fundacions, no contempla l'emissió de deute en cap dels seus preceptes; fet que no significa que no sigui possible la utilització d'aquesta via de finançament per part d'aquest tipus d'entitats.

La cooperativa de serveis "Coop57" ha intervingut en l'emissió i gestió de diverses emissions:

- Colla Castellera Xiquets de Reus. Emissió de 150 títols participatius de 1.000 euros cadascun.
- Fundació Desenvolupament Comunitari. Emissió de títols participatius per un valor total de 150.000 euros.
- Cooperativa L'Olivera. Emissió de 400.000 euros.
- Fundació Futur. Emissió de 350.000 euros.
- Cooperativa agroecològica El Brot. Emissió de 100.000 euros.

Malgrat aquestes experiències d'èxit, no es un vehicle de finançament estès dins del Tercer Sector Social.

L'emissió de valors representatius de deute ha d'atenir-se a la normativa en vigor sobre la matèria. La norma bàsica és la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del Mercat de Valors. L'article 25 d'aquesta llei reconeix la llibertat d'emissió de valors, sense autorització administrativa prèvia. En determinats supòsits, l'emissió de valors requereix l'elaboració d'un fulletó informatiu que ha de ser aprovat per la Comissió Nacional del Mercat de Valors. És el cas de les emissions que es sol·licita la seva admissió a cotització en un mercat secundari organitzat i de les Ofertes Públiques de Venda o de

Subscripció de valors. En aquest darrer cas, no existeix l'obligació de publicar fulletó en els següents tipus d'ofertes:

- Una oferta de valors dirigida exclusivament a inversors qualificats.
- Una oferta de valors dirigida a menys de 150 persones físiques o jurídiques per Estat membre, sense incloure els inversors qualificats.
- Una oferta de valors adreçada a inversors que adquireixin valors per un import mínim de 100.000 euros per inversor, per a cada oferta separada.
- Una oferta de valors amb un valor nominal unitari igual o superior als 100.000 euros.
- Una oferta de valors per un import total a la Unió Europea inferior a 5.000.000 euros, que es calcularà en un període de 12 mesos.

Aquest vehicle de finançament enllaça amb l'opció que s'exposa en l'apartat següent, que constituïria un avenç qualitatiu en la conformació d'un marc de finançament propi del Tercer Sector Social. Part de les reflexions que s'efectuaran seguidament, són vàlides per a l'emissió individualitzada de deute tractada fins aquí.

1.5 - Mercat de Deute Social.

Amb aquesta expressió es fa referència a la constitució d'un hipotètic mercat específic de deute de renda fixa a curt i llarg termini emès per les entitats del Tercer Sector Social. Aquest mercat estaria inspirat en el denominat AIAF (Associació d'Intermediaris d'Actius Financers), que és el mercat de referència de la renda fixa privada a Espanya.

En un mercat d'aquest tipus, es podrien emetre i negociar diferents tipus d'actius segons les necessitats dels emissors. A títol il·lustratiu, podem citar la següent tipologia:

- Actius amb venciment a curt termini: un exemple clar són els pagarés d'empresa, amb rendiment implícit emesos al descompte.
- Actius amb venciment a mig i llarg termini: exemples d'aquesta classe de d'actius financers són els bons i les obligacions, amb rendiment explícit i periòdic.

- **Titulització:** consisteix en la conversió d'una sèrie de fluxos de caixa originats per un actiu, en valors negociables en els mercats de capitals. Pel que fa al Tercer Sector Social, es podrien titulitzar els drets de cobrament derivats dels crèdits de les entitats contra les Administracions Públiques.

La implantació d'un mercat d'aquestes característiques suposaria l'elaboració d'una normativa de funcionament, el disseny d'uns procediments i l'assignació d'uns recursos humans, materials i tecnològics.

Com ja hem vist, les Ofertes Públiques de Subscripció requereixen la intervenció d'una entitat autoritzada per prestar serveis d'inversió, d'un intermediari. En els mercats de capitals, els intermediaris acostumen a ser bancs d'inversió o entitats financeres grans, que actuen de forma individual o sindicada. Els bancs actuen com a intermediaris entre els emissors dels títols i els potencials subscriptors i assessoren sobre les condicions de les emissions.

Entre les modalitats d'intervenció dels bancs intermediaris, convé destacar la denominada de "**Venda en Ferm**", ja que seria la més apropiada per a les emissions del Tercer Sector. El/s intermediari/s faciliten la venda i es comprometen a adquirir els títols que quedin sense compradors. Aquest compromís evidencia confiança dels intermediaris cap a les emissions i fa que siguin creïbles a ulls dels inversors, que és precisament el que requeririen les hipotètiques emissions de deute del Tercer Sector Social.

Els intermediaris intervenen en les emissions a canvi d'un preu en concepte de "comissió", que és més elevat en funció del seu grau d'implicació. Així, la intervenció més cara és la de la "Venda en Ferm", ja que el compromís és màxim. La "**Venda a Comissió**" i el denominat "**Acord Stand By**" són altres dues modalitats d'intervenció menys oneroses, però també menys compromeses. La primera suposa el cobrament d'una comissió per cada títol venut, sense garantir la venda de tota l'emissió. I la segona, consisteix en la venda dels títols a comissió i compromís d'adquisició dels títols no venuts a preus especials.

És pertinent afirmar que l'emissió de deute sembla més apropiada per a entitats i/o projectes d'una certa magnitud. Pel que fa al gran nombre de petites entitats que actuen a Catalunya, aquesta fórmula de finançament podria ser factible a través de la mutualització de les emissions de deute, que s'efectuarien a través d'una entitat de segon o tercer nivell. Per tant, en aquest supòsit intervindrien els següents actors:

- Les entitats de primer nivell amb necessitat de finançament.

- Una entitat de segon nivell aglutinadora de la demanda de finançament, emissora del deute i gestora i administradora del repartiment del finançament i dels seus costos.
- Un/s intermediari/s financers.

D'altra banda, seria imprescindible formalitzar un conveni de col·laboració financera entre les entitats participants en l'emissió mutualitzada, que establís de forma clara i concisa els procediments a seguir i els drets i les obligacions de les parts signatàries.

Un dels problemes que planteja l'emissió de títols de deute per part de les entitats del Tercer Sector Social és la receptibilitat que suscitin als potencials inversors; és a dir, la confiança sobre la solvència i la capacitat de devolució del principal i de pagament dels interessos per part de les entitats. Atesa la inestabilitat que afecta els mercats financers en general i el deteriorament en la qualificació creditícia d'Espanya, Catalunya i de tot el sector privat empresarial, no sembla exagerat afirmar que sense la garantia i participació d'un o més intermediaris solvents i amb un prestigi en el sector financer, avui per avui l'èxit de qualsevol emissió d'una certa magnitud planteja seriosos dubtes. Tanmateix, en el cas d'emissions de petit volum, realitzades per entitats molt arrelades a un territori ben delimitat, o llançades per entitats de reconeguda solvència i amb prestigi social, podrien reeixir, com s'ha senyalat el punt 1.4 anterior

També cal palesar la major dificultat que tenen les entitats del Tercer Sector Social, en relació a les empreses de l'Economia Social, per projectar sòlides expectatives de rendibilitat en la seva activitat que possibilitin un retorn en forma d'interessos als potencials subscriptors del seu deute. Així, empreses de l'economia social, com les cooperatives La Fageda, Abacus i L'Olivera intervenen en la producció i distribució de béns i serveis en el mercat, venent llurs productes als consumidors a canvi d'un preu, amb la intenció d'obtenir un benefici o romanent. Amb independència dels principis ètics que regeixen l'actuació d'aquestes empreses socials, del seu impacte positiu en la cohesió i integració social i de la reinversió dels seus beneficis en la seva activitat, projecten una imatge de negoci amb resultats que pot resultar molt més atractiva als potencials inversors, ja que porten a terme una actuació comercial en el mercat susceptible de generar beneficis i un cash flow que permetin la devolució del deute amb els seus interessos. En canvi, la major part de les entitats del Tercer Sector Social presten uns serveis socials indispensables a col·lectius vulnerables i sense o amb molt escassa capacitat econòmica. Aquests serveis no estan sotmesos a la lògica del mercat, en el sentit que no existeix una demanda disposada a oferir un preu per rebre'ls. El finançament d'aquests serveis és en bona part públic, a través de

subvencions, convenis, concerts, i privat en forma de donacions i quotes. En moltes ocasions, els ingressos que les entitats perceben d'aquestes fonts, escassament cobreixen els costos derivats de les activitats, i en el millor dels casos pot quedar un petit romanent. Als efectes de l'emissió de deute, aquesta realitat imprimeix un segell negatiu en el potencial d'atracció dels possibles inversors.

Un factor que podria dotar d'un major atractiu al deute emès per entitats del Tercer Sector Social és la implantació de beneficis fiscals per als inversors que optessin per subscriure aquest deute. Un tipus impositiu més reduït pels interessos percebuts, una quantia exempta, una reducció en la base imposable de l'estalvi o una deducció per inversió en deute social serien mesures que coadjuvari en incrementar l'interès dels estalviadors i inversors pel deute social. Quant a l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques i l'Impost sobre el Patrimoni, alguns d'aquests incentius fiscals es podrien aprovar a Catalunya i aplicar-se a la part d'aquests impostos cedida (100% en cas de l'Impost sobre el Patrimoni). Pel que fa a l'Impost sobre Societats i l'Impost sobre la Renda de No Residents, en ser impostos no cedits, hauria de concórrer la voluntat i l'acord del govern central. Tanmateix, és evident que en l'actual context de consolidació fiscal, sembla difícil que s'incorporin beneficis fiscals a la normativa tributària. Ara bé, no es tractaria d'una mesura conjuntural, sinó emmarcada en una estratègia d'afavorir les condicions de finançament del Tercer Sector Social amb caràcter de permanència.

CAPÍTOL III - CONCLUSIONS

- a)** A Catalunya, no existeix una oferta de productes de finançament específica per al Tercer Sector Social. Aquesta realitat contrasta amb l'existència en el sector de les cooperatives d'una oferta de finançament específicament adreçada a aquestes entitats.
- b)** Els productes específics pel sector cooperatiu són instruments de finançament bancari tradicionals.
- c)** Ni a Espanya ni a l'àmbit geogràfic de l'Europa Occidental (bàsicament les entitats de banca ètica i social que formen part de la Federació Europea de Banca Ètica i Alternativa), s'observen solucions financeres per cobrir les necessitats de circulat en general, i de tresoreria en particular, diferents dels productes de finançament tradicionals oferts per la banca, tant la tradicional com l'ètica i social.
- d)** A la resta de l'Estat Espanyol, existeixen algunes experiències de finançament a llarg termini innovadores, però d'un abast limitat: borsa alternativa i canalització de l'estalvi solidari cap el finançament de projectes socials.
- e)** França mostra un grau de desenvolupament avançat en el disseny i concreció de mecanismes alternatius i innovadors de finançament a llarg termini d'entitats i de projectes de l'economia social en sentit ampli. Aquestes solucions financeres estan en gran mesura basades en l'estalvi – inversió col·lectiu i en el sentit de la cooperació entre els actors de l'economia social. Mereix ser destacat el protagonisme de l'associació "France Active" i de l'entitat "Crédit Coopératif".
- f)** La banca ètica i social és encara incipient a Catalunya i a la resta de l'Estat Espanyol, i no posseeix la capacitat necessària per atendre les necessitats financeres del Tercer Sector Social. Atesa l'afinitat de principis i objectius entre la banca alternativa i l'economia social, sembla que aquesta banca hauria d'adquirir un progressiu major protagonisme com a "soci" financer del Tercer Sector. Aquesta hipòtesi esdevindrà realitat en la mesura que el Tercer Sector maldi i s'impliqui per desenvolupar una banca per al Tercer Sector i del Tercer Sector, i venci inèrcies cimentades durant molt de temps.
- g)** Les perspectives futures de les finances públiques i de les polítiques fiscals que se'n puguin derivar aconsellen cercar

fórmules addicionals i innovadores de finançament per al Tercer Sector.

- h)** Els dilatats retards en llurs pagaments per part de les Administracions Públiques ha provocat greus tensions de tresoreria a les entitats del Tercer Sector Social, fins el punt que la continuïtat de moltes d'elles està en perill. Com a conseqüència de la crisi del sector financer, el flux de crèdit provinent de la banca tradicional està restringit, i encara més quan les garanties que s'ofereixen són crèdits contra les Administracions Públiques. En conseqüència, és peremptori eixamplar les alternatives de finançament per a la cobertura de les necessitats de tresoreria, i en general de capital circulant.
- i)** La mesura més immediata i factible per abordar i combatre les dificultats de tresoreria de les entitats, i també eixamplar les opcions de finançament en general, seria formalitzar un conveni entre el Tercer Sector i les entitats financeres tradicionals i un altre amb les entitats de la banca ètica i social, amb la implicació de l'Institut Català de Finances, d'AVALLIS i d'Oinarri, amb la finalitat d'oferir a les entitats diferents línies de finançament en condicions preferents per a cobrir necessitats diverses, tot prioritzant les de tresoreria.
- j)** El següent esglaó en l'ordre de prioritats és ampliar el ventall de mecanismes de finançament per al Tercer Sector. La hipòtesi de treball es basa en l'adopció i l'adaptació de mecanismes de finançament existents en el sector financer i en els mercats financers. Possibilitats:
- Creació d'un mercat de diner entre les entitats del Tercer Sector, inspirat en el mercat interbancari.
 - Emissió de Títols Participatius o altres títols de deute per part de les entitats. S'han portat a terme algunes experiències amb èxit .
 - Constitució d'un mercat de deute social, similar al mercat organitzat de renda fixa AIAF (Associació d'Intermediaris d'Actius Financers).
- k)** Una altra línia d'actuació consistiria en explotar el potencial de l'estalvi ètic i/o solidari, per canalitzar recursos cap el finançament d'entitats i projectes que aporten valor afegit econòmic i social. Com ja s'ha esmentat abans, França és un referent quant a la implementació d'aquestes eines de finançament basades en l'estalvi – inversió col·lectius i en la

cooperació. Per tant, convindria analitzar quines opcions podrien ser les més vàlides per al nostre entorn, com posar-les en funcionament i qui hauria d'acompanyar al Tercer Sector en aquest procés.

- l)** La incentivació fiscal de l'estalvi, les inversions i el finançament del Tercer Sector suposaria un atractiu addicional per canalitzar recursos cap a projectes i entitats de l'economia social. L'adopció d'aquests beneficis fiscals comportaria modificacions en la legislació tributària i, per tant, l'acceptació i la implicació dels poders executius i legislatius de l'Estat o de Catalunya.

- m)** L'assoliment de l'objectiu d'enfortir les capacitats financeres de les entitats de l'economia social en general, i del Tercer Sector Social en particular, requereix un profund esperit de cooperació i una ferma voluntat de trobar i materialitzar solucions per al sector dins del propi sector.

- n)** L'enfortiment de les capacitats financeres del Tercer Sector Social no es limita a la recerca i implementació de nous canals de finançament. Paral·lelament, és imprescindible un esforç en la millora de la gestió econòmica de les entitats. La viabilitat de les entitats imposa extremar el rigor en una eficient assignació de recursos, tant des de la perspectiva d'inversió en projectes, com de la despesa corrent associada a l'activitat. Des d'una òptica econòmica, no es pot oblidar que les entitats del Tercer Sector Social són empreses que gestionen uns recursos. Una curosa gestió d'aquests recursos permet assolir els objectius de l'organització amb eficàcia i acomplir la missió que li és pròpia. L'eficiència econòmica no atempta contra els valors socials i el principi d'equitat que formen part de l'essència de les entitats del Tercer Sector Social, sinó que coadjuva a la continuïtat de la seva acció i a la transmissió de llurs valors i principis a la societat.